

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 -2549) ได้กำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนาการศึกษาตามแนวปรัชญาพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มุ่งเน้นให้เกิดบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และการพัฒนาอย่างมีคุณภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ส่วนด้านเจตนารมณ์ของแผนเน้นการพัฒนาชีวิตให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม” ในการดำรงชีวิต ด้านเป้าหมายของแผนมุ่งเร่งพัฒนาคนอย่างรอบด้าน สมดุลเต็มตามศักยภาพ เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา

การจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสาระต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 7)

1. การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์
2. ชีวิตและครอบครัว
3. การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทยและกีฬาสากล
4. การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค
5. ความปลอดภัยในชีวิต

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่มีความหมายและความสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนโดยตรง เพราะกลุ่มวิชานี้มุ่งพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นการศึกษาด้านสุขภาพที่มีเป้าหมาย เพื่อการดำรงและการสร้างเสริมสุขภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้ยั่งยืน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาความมั่นใจในตนเองและความสามารถของตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนเกิดตระหนักและรับผิดชอบต่อสุขภาพและสมรรถภาพทางกายของตนเอง ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นใจในชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและความปลอดภัยของผู้อื่นบนพื้นฐานความเป็นไทย (จิวพงษ์ราชมณี, 2549, หน้า 2)

เนื่องจากวิชาพลศึกษา เป็นวิชาที่มีการใช้กิจกรรมทางกายโดยใช้กีฬาและ การออกกำลังกายเป็นสื่อ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้พลศึกษาที่มีความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการฝึกหัดที่ถูกต้อง (จิรกรรม ศิริประเสริฐ, 2543, หน้า 2) ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545, หน้า 58) ที่กล่าวว่า “วิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพทุกๆด้าน เพราะ เป็นวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกชั้นเรียน มีกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นของตนเอง มีการวัดและประเมินผลทั้งในด้านปริมาณและด้านคุณภาพ”

ดังนั้น สิ่งที่สำคัญสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลก็คือ ครูจะต้อง มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและสมรรถภาพทางกีฬาที่ดี รวมทั้งมีการจัดการและบริหาร พลศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้การสอนพลศึกษาในโรงเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย ดังนั้นครูผู้สอน วิชาพลศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญในฐานะผู้นำ มีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัด โครงการกีฬาในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ และผู้เรียนได้รับประโยชน์ต่อการเรียนรู้ทางพลศึกษา ซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาทั้งสิ้น นอกจากนั้นผู้นำทางพลศึกษาที่ดี จะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพดีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ มีความสามารถในการฝึกฝน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพลศึกษาต่างๆได้หลายประเภท เพื่อเพิ่มทักษะให้แก่ตนเอง มีความสามารถที่จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกร่าเริงพอใจและมีความต้องการที่จะเรียนวิชาพลศึกษา มีบุคลิกภาพที่ดีเหมาะสมกับบทบาทและภาระหน้าที่ของผู้นำทางพลศึกษา มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และมีลักษณะของความเป็นผู้นำตามความหมายของคำว่า “LEADERSHIP”

ด้วยเหตุผลสำคัญในภาวะผู้นำของครูพลศึกษา ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจ และศึกษาว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของครูพลศึกษาอย่างไร ผลจากการศึกษาค้นคว้าจะทำให้ได้ข้อค้นพบที่จะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์และตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ยังใช้เป็นข้อมูล และแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะผู้นำของครูพลศึกษา ในเขตอำเภอ เมืองพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะผู้นำของครูพลศึกษา ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามเพศ และขนาดของโรงเรียน

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของครูพลศึกษาแตกต่างกัน
2. นักเรียนโรงเรียนขนาดกลางกับนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของครูพลศึกษาแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาวะผู้นำของครูพลศึกษา ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านวิชาการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 3,572 คน จำแนกเป็นนักเรียนโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 1,302 คน และนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 2,270 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 351 คน จำแนกเป็นนักเรียนโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 128 คน และนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 223 คน จากการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 เพศ

- 1) เพศชาย
- 2) เพศหญิง

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน ได้แก่

- 1) ขนาดกลาง
- 2) ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของครูพลศึกษา

ประกอบด้วย

3.2.1 ด้านคุณธรรม

3.2.2 ด้านบุคลิกภาพ

3.2.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์

3.2.4. ด้านวิชาการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดของนักเรียนต่อภาวะผู้นำของครูพลศึกษา
ในด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านวิชาการ

ภาวะผู้นำของครูพลศึกษา หมายถึง ความสามารถของครูที่จะชักจูงให้นักเรียน
ปฏิบัติกิจกรรมทางพลศึกษาด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย
4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านวิชาการ ซึ่งแต่ละด้าน
มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม หมายถึง ครูพลศึกษาที่มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเหมาะสม
แก่การเป็นครู ได้แก่ มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม อุดมอดกลั่น รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย มีความ
ขยันหมั่นเพียร มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยและจรรยาบรรณ
ไม่ประพฤติดนเสียสละ ห่างไกลจากอบายมุข มีความเมตตากรุณา ตรงต่อเวลา และเสียสละ
อุทิศเวลาให้แก่การทำงาน

2. ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยของครูพลศึกษาที่แสดงออกมาในรูปของ
พฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ ได้แก่ มีอารมณ์มั่นคงสุขุมรอบคอบ สุภาพอ่อนโยน ร่าเริงแจ่มใส
คล่องแคล่วว่องไว กล้าแสดงออกในทางสร้างสรรค์อย่างมีเหตุผล มีความกระตือรือร้น
ในการทำงาน สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ แต่งกายเหมาะสมตามกาลเทศะ พูดจาชัดถ้อยชัดคำ
และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

3. ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมของครูพลศึกษาในการร่วมกันทำงาน
เพื่อให้เกิดความราบรื่น บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ได้แก่ มีสัมพันธภาพที่ดี
และมีความเป็นกันเองกับทุกคน สามารถปรับตัว ประสานงานและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
มีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นผู้มึจิตใจกว้างขวาง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ
และให้ความร่วมมือช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ

4. ด้านวิชาการ หมายถึง ครูพลศึกษาที่มีความรู้ มีพื้นฐานทางวิชาพลศึกษา
ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่ดี มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน มีทักษะในการใช้
วิธีการสอนและสามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพื่อประกอบการสอน มีความรู้ความสามารถ
ในการจัดกิจกรรมพลศึกษา เป็นผู้ที่ทำกรวิจัยด้านพลศึกษา ให้บริการทางวิชาการต่อสังคม
และแสดงความคิดเห็นเชิงวิชาการด้านพลศึกษาต่อที่ชุมชนได้อย่างเหมาะสม สามารถผลิต
และเผยแพร่ตำราทางพลศึกษา มีความคิดริเริ่มและสามารถสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้อย่าง

ทางด้านวิชาพลศึกษา มีทักษะความสามารถในการเล่นกีฬา และนำเทคนิคเฉพาะตัวมาใช้ในการเล่นกีฬาได้เป็นอย่างดี

โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1

ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนจำแนกตามหลักเกณฑ์การพัฒนาระบบการเรียนการสอน ของกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกออกเป็น 2 ขนาด คือ

1. โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 600 คน
2. โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2552 ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1